

Karavanen

Lärarmaterial

Vad handlar boken om?

Traz, en ung kille, bor med sin klan vid en oas i en vidsträckt öken. Ibland passerar karavaner förbi, lastade med olika varor. Klanen säljer ofta vatten till karavanerna, men när det kommer stora karavaner med beväpnade krigare, vågar de inte det. Då gömmer de sig tills karavanen har passerat. En dag kommer den största karavan de någonsin har sett. Den är tungt lastad, har slavar och beväpnade krigare. Den svartklädde ledaren rider på en svart kamel och har en stor, svart, spetsig hjälm som suger åt sig allt ljus. Klanen gömmer sig för karavanen, men Traz är nyfiken och smyger sig fram för att se. Det borde han inte ha gjort.

Lgr 11 Centralt innehåll som tränas

- Lässtrategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syften, avsändare och sammanhang. (SV åk 7–9)
- Några skönlitterära genrer och hur de stilistiskt och innehållsligt skiljer sig ifrån varandra. (SV åk 7–9)

Eleverna tränar följande förmågor

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

Lgrs 11 Centralt innehåll som tränas

- Lässtrategier för att avkoda och förstå olika texter. Sökläsning och läsning mellan raderna. (SV åk 7–9)
- Några barn- och ungdomsförfattare. (SV åk 7–9)

Eleverna tränar följande förmågor

- Tala och samtala i olika sammanhang.
- Läsa, förstå och reflektera över olika texter.

Om Traz

Börja med att läsa introduktionskapitlet, *Om Traz*, tillsammans. Titta på kartan. Var bor Traz? Var ligger Himmelsbergen? Vad heter havet? Vad är en oas? Vad är en karavan?

Fantasy

Karavanen är den första boken i en fantasyserie som heter *Hjälmen*. Vad utmärker fantasygenren? (Förslag: Böckerna utspelar sig i en fantasivärld med magi eller andra övernaturliga företeelser. Det finns varelser och kreatur som man inte hittar i den vanliga världen. Det förekommer en kamp mellan det onda och det goda.)

Vad säger författaren om fantasy sist i boken? (Han gillar fantasy för det ger honom total frihet. Han kan hitta på vad som helst. Det behöver inte vara verkligt.)

Vad finns det i *Karavanen*, som visar att det är en fantasybok? (Förslag: s 11 Drakslätten, s 12, 14–15 karavanledarens svarta hjälm, s 20 gronden, s 21 Skölden, s 54–55 Blodskeppet, s 60 Krom kände lukten av karavanen)

Vad tycker eleverna om fantasyböcker? Har de läst några böcker i fantasygenren? (Exempel: Narnia av C.S. Lewis, Sagan om ringen av J.R.R. Tolkien, Harry Potter av J.K. Rowlings, Engelsforstrilogin (Cirkeln, Eld, Nyckeln) av Sara Bergmark Elfgren och Mats Strandberg)

Bokens slut

Hur slutar boken? Hur vet vi att det kommer en fortsättning?

Sammanfatta boken

Börja med att tillsammans i punktform ta fram de viktigaste händelserna i boken. Låt sedan eleverna skriva en sammanfattning, baserad på era punkter.

Hitta fakta

Låt eleverna i grupper hitta fakta om olika fantasyförfattare och deras verk och presentera dem i klassen. Se författarnamnen ovan och lägg till fler. På bibliotekens hemsidor kan man hitta många författare i fantasygenren för ungdomar, t.ex. Philip Pullman, Sarah J. Maas, Rick Jordan, John Flanagan, Melissa Albert.

Facit

Läsförståelse

Om Traz

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. Traz bodde vid en oas i en stor öken. Vad är en oas?
Det är en källa med vatten i öknen.
2. Ibland stannade karavaner vid oasen. Vad är en karavan?
En karavan är människor och kameler som går genom öknen i stora grupper.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

3. Varför använder karavaner kameler? Varför har de inte hästar? Om du inte vet, diskutera med en kamrat eller ta reda på varför det är så.
Eget svar.

Karavanen

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

4. Vad får vi veta om de olika karavanerna?
Om de kom från havet hade de med sig vackra tyger, olivolja, vin och krukor. Ibland hade de med sig slavar. Om de kom från norr hade de med sig vapen och sköldar, ädelstenar, vackra smycken och guld.
5. Varför hade de största karavanerna krigare?
De hade krigare för att skydda sig mot rövare.
6. Hur försörjde sig klanen delvis?
De sålde vatten till karavaner.
7. Vad får vi veta om karavanens ledare?
Han var svartklädd och red på en svart kamel. Han hade en stor och spetsig hjälm som sög åt sig allt ljus.
8. Vad bestämde Ormond, klanens älderman? Varför?
Han bestämde att de skulle gömma sig för karavanen. Den var för stark.
9. Hur uppstod Drakslätten?
En drake hade blivit arg och slagit sönder en del av berget Balk. Stora klippor hade rasat ut i öknen.

Frågor mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

10. Vad kände Traz för flickan Eora?
Traz var nog förälskad i Eora. När han var i närheten av henne hade han svårt att tänka på något annat.
11. "Den som bestämde över vattnet i öknen bestämde över livet." Vad menas med det?
Det fanns inte så mycket vatten i öknen och om man inte hittade vatten, dog man.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

12. Traz bestämde sig för att smyga bort och titta på karavanen. Vad tycker du om det beslutet? Varför tycker du det?
Eget svar.

En ung kvinna**Frågor på raden** (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

13. Vad var speciellt med karavanledarens hjälm?
Den var spetsig och nattsvart. Den sög åt sig allt ljus.
14. Det stack till i bröstet på Traz. Varför?
Traz trodde att ledaren hade sett honom. Hans svarta hjälm hade vänts mot Traz.
15. Ledaren pekade mot Balk och Traz och krigarna red mot berget. Varför berättade inte Traz för sin klan att de var i fara?
Traz skämdes för att ledaren hade upptäckt honom och skickat krigarna att leta efter klanen.
16. Vad är en grond?
Det är en stor ödla med vingar.
17. Vad är Skölden?
Det är en klippa som en krigare hade rest som skydd mot drakeld. Skölden hade skyddat krigaren och som tack hade han låtit vatten rinna fram vid klippan. Det hade blivit en oas.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

18. Det fanns en kvinna bland slavarna. Vad var speciellt med henne?
Kvinnan hade en röd dräkt och gick inte med de andra fångarna. Hon gick lätt och bar sina kedjor som om de inte vägde något. Hon var rak i ryggen och stolt som om hon inte var en slav utan en viktig person.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

19. "Det var som om Traz hade sett hjälmen förut. Han visste inte bara när." Vad tror du det betyder? När kan Traz ha sett hjälmen tidigare?
Eget svar.

Föräldrar**Frågor på raden** (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

20. Varifrån kom Traz?
Han kom från en av städerna i Himmelsbergen.
21. Vad var ett av hans första minnen?
Ett av hans första minnen var att han stal ett rött äpple och en arg man jagade honom.
22. Vad gjorde den arga mannen?
Han fångade Traz och tog honom till en karavan där det fanns andra barn.

23. Vart tog karavanen Traz?
De tog honom genom öknen till klanen.
24. Traz var väldigt positiv till klanen. Varför var han det?
Han var inte ensam. Han fick en familj, något som han aldrig hade haft förut.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

25. Vad levde klanen av?
De hade getter och odlade oliver och dadlar.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

26. Vad tror du att Traz dröm betyder?
Eget svar.

Blodskeppet

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

27. Vem var Krom?
Krom var karavanens ledare.
28. Vad var det som gjorde att ingen fick veta att karavanen var där?
Ingen fick veta att de var på väg till Blodskeppet.
29. Traz hade ett övertag över krigarna. På vilket sätt?
Han hade vuxit upp på Balk och kände till varje stig och alla klippor. Det gjorde inte krigarna.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

30. Vad var Vilan?
Vilan var en begravningsplats.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

31. Traz trodde inte att krigarna skulle leta bland de döda. Varför skulle de inte göra det, tror du?
Eget svar.

Klanens läger

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

32. Vad var Traz mest rädd för?

Traz var mest rädd för att krigarna skulle hitta klanen.

33. Traz trodde att krigarna hade hittat lägret. Varför trodde han det?

Lägret såg inte ut som vanligt. Några av tälten låg på marken och husen hade hål i väggarna. Traz hus var rivet.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

34. Traz hörde ljud av fåglar. Vad var fåglarna?

Det var krigarna som hade låtit som fåglar för att prata med varandra.

Dram

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

35. Varför blev Traz rädd? Det var ingen fara. Varför?

En ung man klev fram mitt framför honom. Det var Dram, hans vän från klanen.

36. Dram undrade varför krigarna väntade på dem i lägret. Vilken var Traz förklaring?

Han sa att karavanen kanske ville ha fler fångar.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

37. Varför berättade inte Traz för Dram att krigarna letade efter honom, tror du?

Eget svar.

Skam

Fråga på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

38. När Traz kom tillbaka till klanen såg de på honom som en hjälte. Vad tänkte Traz om det?

Traz visste att han inte var någon hjälte. Tvärtom.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

39. Plötsligt såg Traz klanen på ett annat sätt? Hur såg han på den och varför?

Plötsligt såg Traz att klanens människor var slitna och deras kläder trasiga. Kanske var de fattiga och levde som råttor. Traz jämför dem med krigarna, som var välklädda.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

40. Varför heter kapitlet *Skam*?

Eget svar.

Sanningen

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

41. Karavanen letade efter ett Blodskepp. Vad är det?
Det är ett stort skepp av sten som ligger begravt vid kusten och sover. Det väntar på att någon ska väcka det.
42. Varför skulle någon vilja väcka Blodskeppet?
Det kan segla till ett land dit inga andra skepp kan nå. Ett grönt och vackert rike.
43. Traz hade två önskningar. Vilka?
Traz ville befria kvinnan i rött och han ville få karavanen att vandra vidare.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

44. Vilket var Traz uppdrag?
Hans uppdrag var att få karavanen att vandra vidare?

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

45. Varför heter kapitlet *Sanningen*?
Eget svar.

Krom kommer

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

46. Traz funderade på att överlämna sig till krigarna. Varför gjorde han inte det?
Traz visste inte om det skulle få Krom att lämna Balk. Kanske skulle karavanen också fånga klanen.
47. Varför rörde sig krigarna mot Drakslätten, där klanen gömde sig?
Krom sa att han kände lukten av dem.
48. Vad hände när Traz kom fram till Drakslätten?
Han hörde ett skrik av smärta och rädsla. Det lät som Dram.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

49. Krom kände lukten av klanen. Vad säger det om Krom?
Förslag: Krom var inte mänsklig. Han hade övernaturliga gåvor.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

50. Vad hade hänt, tror du?
Eget svar.

Flykt

Fråga på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

51. Traz hörde att något pågick. Vad var det som pågick?
Han hörde att det pågick en kamp.

Frågor mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

52. Varför kunde Traz inte röra sig? Varför stod han kvar, liksom förstenad?
Han var stel av skräck när han hörde att krigarna slogs mot människorna i klanen.
53. Traz tänkte att klanen antingen hade gett upp och blivit fångar, eller också ... Vad betyder "eller också ..."?
Eller också hade de blivit dödade.
54. Varför var berget Traz enda chans att komma undan?
Krigarna skulle se hans fotspår i sanden men i bergen kände Traz till varenda sten, varenda grotta.

Jakt

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

55. Vad hade Traz för plan?
Han skulle hitta ett gömställe där han kunde vila. Nästa dag skulle han gå ner till Drakslätten för att se vad som hade hänt med klanen.
56. Vad hände när Traz tog sig ner till Drakslätten.
Krigarna upptäckte honom.
57. Vad var det som gjorde att krigarna inte kom ifatt Traz?
Det var så brant att krigarna inte kunde komma ifatt honom.
58. Vad bestämde sig Traz för att göra?
Han bestämde sig för att hoppa. Han kände till en perfekt plats.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

59. Tror du att någon i klanen har överlevt? Varför? Varför inte?
Eget svar.

Hoppet

Fråga på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

60. Varför saktade Traz ner farten?
Han visste att krigarna inte kunde komma ifatt honom, men han ville att de skulle se honom hela tiden.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

61. Hur tänkte Traz när det gällde Gapet, som inte gick att hoppa över?
Traz visste att han inte skulle kunna hoppa över Gapet och det var inte meningen heller. Han ville att krigarna skulle tro att han var död.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

62. Kapitlets namn, *Hoppet*, kan tolkas på två sätt. Vilka?
Eget svar. (Förslag: Hoppet kan vara det hopp som Traz gör för att undkomma krigarna. Det kan också vara att han hoppas komma undan.)

En väg ut

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

63. Traz kunde inte klättra upp och inte heller ner. Hur gjorde han?
Han klättrade åt sidan.
64. Vad var Traz plan?
Han skulle ta sig ner till Drakslätten för att ta reda på vad som hade hänt.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

65. När Traz satt och vilade hörde han ett rop, NEJ. Det lät som Krom. Varför tror du att Krom skrek nej?
Eget svar.

Drakslätten

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

66. Vad var Traz rädd för?
Han var rädd för att Krom inte hade låtit sig luras och att han väntade på honom vid Drakslätten.
67. Vad såg Traz när han kom fram till Drakslätten?
Traz såg att alla var döda, både djur och människor.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

68. Två saker var kvar för Traz att göra. Den ena var enkel och den andra var svår. Vilka två saker tror du att Traz tänkte på?
Eget svar.

Vilan**Fråga på raden** (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

69. Vad gjorde Traz?
Han bar alla kropparna till begravningsplatsen Vilan.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

70. Vad får vi veta om klanens tro när det gäller döden?
Klanen trodde på ett liv efter döden. Kropparna låg på klippan med ansiktet mot solen och väntade på att föras till nästa liv.

Avfärd**Fråga mellan raderna** (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

71. En enda sak fanns kvar för Traz att göra. Vad?
Traz skulle följa efter karavanen och döda Krom

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

72. Vad tycker du om boken? Vill du läsa fortsättningen? Varför? Varför inte?
Eget svar.